

Johann Wolfgang Baumgartners Parisveduten, rozebírající malířovy veduty mostu Pont-Neuf nad Seinou, či Berna Heymera *Spekulationen über einige ungewöhnliche Hinterglasbilder*. Problematiky obtížného restaurování podmaleb se dotýkal referát Julie Biglerové *Vorstellung des BFH-Forschungsprojektes „Degradation an Hinterglasmalerei“*, Marca Gutmanna a Simone Bretzové *„König Ludwig der Heilige“ – Vier Hinterglasgemälde von Cornel Suter neu entdeckt*.

Etnograficky zaměřené referáty se vztahovaly k regionálním variantám zlidovělé malby na skle (Luboš Kafka, *Volkstümliche Hinterglasbilder aus der Slowakei*, Ruprecht Mayer, *Klappsymetrie und Serie – Zu einigen Charakteristika nordchinesischer Hinterglasbilder*) i k jejich specifickým zákonitostem (Alena Kalinová, *Wallfahrtsmadonnen in der mährischen Hinterglasmalerei*). Zbytek referátů reflektoval převážně moderní tvorbu podmaleb.

Bezespornu objevná byla doprovodná výstava Johann Wolfgang Baumgartner (1702–1761): *Veduten hinter Glas*. Jeden ze zakladatelů tzv. augsburského stylu prodělal poměrně komplikovaný vývoj od kováře přes malíře podmaleb, kresliče, který připravoval návrhy pro grafiky augsburských tiskařů, až po malíře obrazů a fresek (mj. poutní kostel Neuburg an der Donau). Baumgartner je autorem 22 známých podmaleb – fantazijních pohledů na přístavy a města, obvykle vytvářených podle grafických předloh Melchiora Küssela, mezi nimiž figuruje i šest reálných vedut (mj. pařížský Point-Neuf). Na rozdíl od augsburských malířů podmaleb 2. poloviny 18. století, kteří na Baumgartnerovu tvorbu do jisté míry navázali a rozvinuli cechovní výrobu podmaleb

s celoevropským dosahem, používal malíř vlastní techniku malby vápennými barvami. Nepostupoval obráceně jako při technice podmalby (od malby detailů, přes větší plochy, po pozadí) ani nenechával zaschnout jednotlivé barevné vrstvy. Jeho pracovní postup byl blízký klasické malbě pomaleji schnoucími barvami (tzv. malba z mokra do mokra – *nass-in-nass*) s tím, že plochy a plošky určené pro jednotlivé postavy či detaily vyškrabával a znovu domalovával. Poměrně detailní a velmi přesná soustava kontur, která je pro Baumgartnera typická, vznikla vyrytím do barevné vrstvy a podložení černé podložky. Výstavu doplňuje vydání výstavního katalogu Christofa Trepesche.

Luboš Kafka (EÚ AV ČR, v. v. i.)

NOVÁ ANTROPOLOGICKÁ PERIODIKA: *CULTUROLOGIA*; *ANTHROPOLOGIA INTEGRATA*

Za poslední tři roky doplnily stávající řadu českých antropologických periodik dva nové tituly: jednak *Culturologia*, jednak *Anthropologia integra: časopis pro obecnou antropologii a příbuzné obory*. Oba časopisy se zrodily ve vysokoškolském prostředí na pracovištích výrazně ovlivněných antropologickým diskurzem. Dokonce lze konstatovat, že časopisy nesou osobnostní pečeť svých zakladatelů, českého kulturologa Václava Soukupa a moravského archeologa Jaroslava Maliny, podle nichž je možné jejich žáky a vědeckovýzkumné aspirace označit jako „pražskou antropologickou školu“ a „brněnskou antropologickou školu“.

Odborný recenzovaný časopis *Anthropologia integra*, v jehož názvu je již explicitně zakódován příslib antropologie, se zrodil v roce 2010 v prostředí Ústavu antropologie Masarykovy univerzity v Brně. Časopis otevírá prostor k prezentaci exaktních výzkumů přírodovědců a archeologů. Neopomíjí ani studie interpretativně orientovaných antropologů, reprezentantů antropologických subdisciplín, jako jsou antropologie umění, antropologie sexuality nebo antropologie smrti. Z tohoto hlediska je patrné, že na stránkách časopisu jsou publikovány příspěvky jak z oblasti fyzické (biologické) antropologie, tak kulturní (sociální) antropologie. *Anthropologia integra* se ale od podobně koncipovaných časopisů, jako je například *American Anthropologists*, odlišuje tím, že výrazně podporuje postmoderní a reflexivní antropologii a umožňuje prostor umělecky a literárně koncipovaným autorům úvahám a prožitkům, prezentovaným prostřednictvím esejí, povídek nebo básní. Kromě odborných článků již etablovaných odborníků publikuje časopis také zdařilé dílčí části dizertačních prací, popřípadě průběžné výsledky výzkumného bádání doktorandů. Periodikum navíc přijímá studie v angličtině, francouzštině, němčině, španělštině a slovenštině. Jeho charakteristickým rysem je velmi kvalitní výtvarná koncepce – texty vždy doprovázejí barevné fotografie, kresby nebo pérovky. Časopis *Anthropologia integra*, vytištěný na kvalitním papíře a vždy pečlivě upravený po výtvarné a estetické stránce, tak překračuje hranice chladně koncipovaného vědeckého periodika a stává se stále více vyhledávanou bibliofií.

Z antropologického hlediska lze za významný vydavatelský počín označit

zrození mezinárodního vědeckého časopisu *Culturologia*. Jeho první číslo, publikované v roce 2012, bylo věnováno prezentaci kulturologie jako moderního antropologicky a kulturně koncipovaného studijního oboru a transdisciplinárního výzkumného směru. Aspirace tvůrců časopisu byly jednoznačné – představit kulturologii jako nosný vědeckovýzkumný trend v širším kontextu věd o člověku a kultuře. Studijní obor kulturologie byl od roku 1991 rozvíjen na Katedře teorie kultury (dnes Katedra kulturologie) Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Jako doklad dlouholetého proklamativního tvrzení, že na půdě kulturologie vznikne odborné periodikum, toto předsevzetí konečně došlo a získalo hmatatelnou formu. Časová prodleva navíc finálnímu produktu prospěla. Na stránkách časopisu *Culturologia* totiž byly publikovány články starší a mladší generace vědců, kteří dokázali samostatně a nezávisle formulovat svoje představy na téma integrální vědy o kultuře. Mezi autory otištěných článků patří přední představitelé různých společenských věd, jež spojuje zájem o výzkum kultury z perspektivy různých antropologických disciplín. Cílem časopisu je stát se interdisciplinárním periodikem, které bude fungovat jako báze pro prezentaci a integraci poznatků, jež v rámci svých výzkumů člověka a kultury získali představitelé fyzické a kulturní antropologie, kulturní ekologie, kulturní sociologie, psychologie kultury a dějin kultur(y). Vedle teoretických studií se zaměřuje i na aplikovanou antropologii a výsledky sociologických terénních výzkumů městských lokálních i globálních kultur.

Za originální lze považovat rubriku *Co čtou naši studenti*, jejímž prostřednictvím se odkrývá nejenom odborný zájem studentů, nýbrž i způsob jejich myšlení a schopnost formulace neotřelých idejí a provokativních otázek. Časopis *Culturologia* charakterizuje specifický výtvarný design, konkrétně nezvyklé zalomení stran, layout a logo ve tvaru abstraktního prstence, jež může symbolizovat integraci různých vědních disciplín nebo úsilí o jednotné kulturologické paradigma.

I když si jsou obě periodika svojí koncepcí a vzájemně kooperujícím autorským týmem velmi podobná, v řadě aspektů se liší. V aspiracích tvůrců časopisu *Anthropologia integra* je zřejmé úsilí překlenout hranice mezi antropologií a uměním v kontextu dichotomie/dialogu vědy a umění (science and art). Je to pravděpodobně způsobeno osobností šéfredaktora, která možná povede k prosazení nového antropologického diskurzu v českém prostředí. V případě periodika *Culturologia* se lze obávat tradičních sporů na téma, co kulturologie představuje a v čem spočívá její specifikum. Kritici kulturologie většinou ignorují skutečnost, že koncept tohoto oboru disponuje dlouholetou antropologickou tradicí související s americkým antropologem Leslie A. Whitem a v intencích české malověrnosti aspirace tohoto oboru a priori zatracují. Tento postoj ke kulturologii ovšem nesdílejí všichni. Svědčí o tom zejména skutečnost, že mezi autory, kteří přispěli svými články na téma kultura do prvního čísla časopisu *Culturologia*, patřili významní vědci, jako jsou Miloslav Petrušek, Thomas Hylland Eriksen nebo Josef Šmajš – kooperaci s časopisem vyjádřili

svoji vírou v budoucnost oboru. Přislíbem v životaschopnost časopisu je ostatně druhé číslo, věnované genderu a kultuře, a připravované číslo třetí, které otevře kontroverzní diskusi vědců na téma *evolutione versus stvoření*.

Doufáme, že prioritou antropologických časopisů *Culturologia* a *Anthropologia integra* nebude pouze jejich snaha zařadit se mezi odborná recenzovaná periodika, popřípadě periodika s impakt faktorem. Doufáme také, že *Culturologia* a *Anthropologia integra* přispějí k reflexi aktuálních trendů antropologického myšlení na poli vědeckého bádání.

Barbora Půtová (FF UK, Praha)

KONFERENCE „SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ČESKU – NEJLEPŠÍ PRAXE“, 24. 10. 2012, RADIOPALÁC, PRAHA

Pokud v recenzi na Mušinkovu publikaci *Podarilo sa (Český lid 99: 507–509)* uvádím fakt, že v českých podmínkách doposud chybí zpráva o současných úspěších na poli romské integrace – na rozdíl od situace na Slovensku – tak díky zmiňované konferenci musím toto tvrzení poopravit. Konference probíhala v době, kdy se slovenský materiál již zabydlel na knižních pultech (jedná se tedy z české strany o malé časové zpoždění) a představila zásadní publikační počin: osmidílnou příručku pro obce, která má být praktickým návodem na komplexní sociálně integrační politiku v sociálně vyloučených lokalitách České republiky. Jedná se o publikaci, která shrnuje výsledky přirozeného vývoje sociálně začleňovacích